

# HETI SZEMLE

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI HETILAP.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:  
Egy évre — — — — — 6 korona — fillér  
Félévre — — — — — 3 „ —  
Negyedévre — — — — — 1 „ 50 „  
Tanítóknak és kézműiparosoknak egy évre 4 korona  
Egyes szám ára 20 fillér.

Felelős szerkesztő  
**BÁTHORY ENDRE.**  
A lap kiadója:  
A „PÁZMÁNY-SAJTÓ”

A szerkesztőséget és kiadóhivatalt illető összes küldemények, pénzek, hirdetések stb. a „Pázmány sajtó” címére küldendők, (Iskolaköz 3. sz.)  
Hirdetések jutányos árban vételnek fel.  
Nyitótér sora 40 fillér.  
A lap megjelenik minden szerdán.

## Nagykároly dolgozik.

Árpád nyelvében és sz. István királynak vallásában élő népnek kell laknia a Kárpát-hegység ölé s a Duna, Tisza vidékét! Ama nyelvben s eme vallásban egységes népnek van itt jövője, létjoga és lét-ereje. E nagy eszme ma még csak magas ideál, de dolgoznunk kell, hogy ez az ideál hozzánk lejjebb és lejjebb szálljon s mint testet öltött valóság éljen honunk földjén, Magyarország polgárai között.

A Kath. Népszövetség ország-szerte való megalakulásának éppen az a célja, hogy az az ideál a gondolatvilágból a való világba, népünk világába és földjére jöjjön. De ekkora óriási cél nagy erőfeszítő, közös munkásság nélkül elérni nem lehet. Itt dolgozni kell!

Nagykároly katolikus társadalma a dolgot erős kézzel megfogta. A folytatás és befejezés még a jövőé, de a sokatigérő fenséges kezdet immár tagadhatatlan tény.

E kezdetről a részleteket a következőkben ismertetjük:

A katolikus népszövetség márczius 1-én, vasárnap tartotta alakuló gyűlését, nagy-számu hallgatóság jelenlétében. Hetek óta

készülődtek már az alakuló gyűlés megtartására, a hosszú készülődést szép siker koronázta. A gyűlés a városháza tanácstermében folyt le, a mely zsuffolásig megtelt hallgatókkal. Ez alkalomra a központból Szentiványi Károly az országos kath. szövetségnek igazgatója jött el és Zlinszky János dr. ügyvéd ur, a kik a gyűlésen a kath. népszövetség eszméjét kifejtették. Ott volt a hallgatóság között Farkas Edith alapítványi hölgy, (Budapestről) Hámon Róbert püspöki titkár, dr. Kovács Gyula igazgató (Szatmárról) a helybeli uri körök nagy számmal, a vidéki küldöttek közül Matlaszkovszky plébános ur vezetése alatt Vállaj község kiküldöttei, Rónai István plébános ur a csanádosiak képviselőjében több kiküldöttel és Czier Pál plébános ur a nagymajtényiek nevében.

A gyűlés 3 óra után kezdődött. Pallmann Péter kegyesrendi plébánosogéd, mint a ki a népszövetség megalakításának Nagykarolyban a kezdeményezője — nyitotta meg az alakuló gyűlést.

A magyar katolikus népet elátkozott királyleányhoz hasonlította, aki megszabadító hősrre vár és ilyen megszabadító hőst lát a kath. népszövetségben, amely a katolikus népet felrázza dermett álmából. Ezután Zlinszky dr.-t kérte meg a kath. népszövetség céljának kifejtésére. Zlinszky hosszú beszédében rámutatott a kath. népszövetség fontos missziójára, különösen a cél-elérésére szolgáló eszközöket tárgyalta vilá-

gosan: a nép oktatását, gazdasági jogi és egyéb irányú felvilágosítását és a nép jogvédelmét. A nagy lelkesedéssel fogadott beszéd után Pallmann Péter megalakítottnak mondta ki a kath. népszövetséget és a gyűlés elnökéül és egyszersmind a nagykarolyi helyiszövetkezet igazgatójával Péchy László műszaki tanácsost ajánlotta. Zugó éljenzés követte az ajánlatot és Péchy Lászlót egyhangulag megválasztották igazgatónak.

Az ujonnan megválasztott igazgató megköszönte a bizalmat, elfoglalta az elnöki széket és szólásra felkérte Szentiványi Károly urat. Általános érdeklődéssel nézték a felkelő sovány, beesett arcu egyszerű papot. „Mint az országos kath. szövetség igazgatója szólok az ujonnan megválasztott helyi igazgatóhoz. A kath. Népszövetség zászlóját kell átadnom, de mielőtt ezt megtenném, megtapogatom a zászló nyelét, hogy meggyőződjünk, hogy elég kemény és megállja helyét a legnagyobb harcok között is. . .” — Fokozódó lelkesedéssel beszélt, mindjobban magával ragadta hallgatóit. Beszédének legszébb részleteiben rámutatott arra, hogy a protestáns testvéreink nem nézhetik rossz szemmel a katolikusok tömörülését, hiszen a hitű katolikus mindig elvhű és hazáját igazán szerető polgár. — Kiterjeszkedett a nemsokára bekövetkező általános választójog kérdésére is, főképen annak igazolására, hogy csak a vallásos nép kezében ér el eredményt és jó következményt az általános választói

## Megnyitó beszéd\*)

Mélyen tisztelt Népgyűlés!

A második esetben szólhatok ezen hitközség hiveihez azon nagyszerű, nevezetes és erélyes mozgalomról, amely most már az országnak, a magyar haza katolikusainak legnagyobb részét fölébresztette eddigi türelmességéből, — hogy őszintén megmondjam — tétlenségének, nemtörődömségének, puhaságának párnájáról a tettek mezejére.

Kath. Testvéreim! Midőn az összejövetelnek ezen ünnepélyes perceiben meleg szívből, őszintén és a testvéri szeretet hangján szólok mindnyájokhoz, az örömmek, a hazafias lelkesedésnek, a Krisztusba vetett hervadhatatlan reménynek, érzelmei hullámanak keblemben, amelyek engem vigasztalással töltenek el az iránt, hogy a kath.

\*) Tartotta a kálmándi Népszövetség alakuló gyűlésén Láng Pál.

magyar nép végre hathatós példáját fogja adni tevékenységének.

Az örömmek érzelmei hullámanak szívében, — mert kath. testv! — őszintén szólva, én a kath. magyar társadalmat úgy tekintetem, mint egy kinos betegségben sanyalódó embert, aki érzi a fájdalom nagyságát, tudna is azon segíteni, de nem tesz a gyógyítása érdekében semmit, mert fél a veszedelmes daganat orvosoltatásától, hátha nagyobb fájdalmat lesznek, de végre is remény tölti el, a javulásnak reménye, ha orvosoltatja veszedelmes baját és kész átadni magát az orvos akaratának. A kath. magyar társadalom is ilyen betegember volt, míg tétlenségének párnáján pihent, de végre tesz a javulása érdekében, s már érzi, hogy rohamosan kezd épülni, ereje megjönni, fog tudni dolgozni, munkálkodni.

De öröm fogja el szívemet azért is, mert hiszem, hogy ezen országos mozgalom-

mal, a kath. Népszövetséggel egy új, derültebb élet, mint eddig egy tisztább kék ég fog felettünk megnyilni, amely nem fogja megengedni, hogy kivegyék lábaink alól azokat a szilárd, régi alapokat, amelyeken csak egyedül lehetünk boldogok, mert azokat, a legnagyobb művész és építő, Krisztus Urunk rakta le, amikor nekünk a kath. tanak üdvösséges fáit és gyümöleseit birtokunkba helyezte.

Hazafias lelkesedés, mert úgy érzem kath. testv! hogy a hűség magyar szívek megértették a hívó szót, amely nagy vezéreiknek kürtjéből feléjük szólott és együtt-érzésre, együttes munkálásra, kölesönös támogatásra hívta fel őket. Belátták, hogy a szelid bárány szerepét e szép haza földjén, szt. Istvánnak, szt. Lászlónak áldott örökségén, tovább játszani nem lehet és nem szabad engedni, hogy a jóval kisebbségben lévő zsidók, szociáldemokraták, szabadel-

**CSAPÓ LAJOS**

**SZATMÁR, Deák-tér 7., (I. emelet).**

**ELSŐRANGU PAPI-  
ÉS POLGÁRI SZABÓ**

Magyar díszruhák, Polgári ruhák,  
Papi öltönyök, Liberálák,  
Reverendák, Szarvasbőr-  
Czimádák, nadrágok,  
Palástok, fővegek, Bőr kabátok  
készítését elvállalom.

Mindenemű öltöny készítésénél a fősulyt az elegáns szabás és finom kivitelre fektetem, a mellett teljes kezeséget válllok szállítmányaim valódi színe és tartosságáért.

Nagy raktár honi és angol szövetekben.  
Tisztelettel **CSAPÓ LAJOS**, szabó-  
mester.

jog, mert az általános választói joggal megbuktathatunk ugyan nálunk kormányokat, mert a néphez appellálunk, de hová appellál a kormány a vallástalan, erkölestelen néppel szemben. — Végül a hitbuzgóság és a hazaszeretét nevében kérte a Népszövetség felkarolását.

Szentiványi beszédét perczekig taitó tapsvihar követte. Rónai István szólalt fel ezután, a ki a vidéki küldöttség nevében üdvözölte az ujonnan megalakult népszövetséget és a vidéki szövetségek lelki csatlakozását megígérte. Végül N. Szabó Albert szólalt fel, ki a népszövetségi taggyűjtés a gyűlés rendezésében fáradhatatlan volt. Lelkes szavai szép visszhangra találtak. A gyűlés mindvégig a legnagyobb rendben folyt le, az odatolakodó, de oda nem való elemek távoztatásáról gondoskodott a rendezőség. Nagykároly katolikus lakosságára nézve ez a nap jelentőséges nap volt, amely meg fogja hozni a várt gyümölcsöt. — Ezután már csak a csoport szervezés munkája van hátra, és a szövetség életbe lép és szétárasztja jótékony hatását.

### Heti levél.

#### A pedagógia népszerűsítése.

— Irta: **Bodnár Gáspár.** —

Köszönöm az elismerő, de még jobban a biztató sorokat azokért a felvetett eszmékért, miket e lapban „Heti levél“ czímen — ugyszólván bevezetésképp — irtam. — Sok levelet kaptam az egy levélre.

Nem dicsekvésből köszönöm itt, e helyen. Hiszen én már az ilyen hiúságos dicsekvéseken túl vagyok. Csak annak örvedetes jelenségeül említem, hogy ime: a pedagógiai dolgok nagyobb mértékben érdeklik már a laikusokat is.

Vagy bocsanat! Talán tévedek. Egyik neves tudósunk írja, hogy a nevelés az egyedüli tudomány, ahol nincs szó **szakértőkről**

és **laikusokról.** Ennek a tudománynak rengeteg birodalmában igazi *demokrácia* uralkodik. Egy művészethez, egy mesterséghez *minden emberfia* ért. És ez a művészet, ez a mesterség: a *nevelés.* A tudósok nyelvén: *pedagógia.*

Vajjon úgy van-e?

Látszólag, bizony úgy. És ki tudja, még meddig leszen úgy? De ha jól bepillantunk a családok szentélyébe, ha látjuk a társadalmi jelenségeket, ha vesszük észre, hogy a szülők nagy, óriási része abban a balga hiedelemben van, hogy az iskola minden és mindent tehet — szomoruan kell bevallanunk, hogy tudós uramnak mondása csak *metsző guny.* És ha elemeire bontjuk, akkor láthatjuk csak, hogy a gunynak éles fegyverével mily hatalmasan lehet — *korbácsolni.*

— Csudálatos — írja Payot — hogy az emberek elismerik, hogy minden más dologban tanulásra, utmutatásra van szükségünk. Tanulmányozzuk is azokat bizonyos gondnal, csak éppen az *életnek, a nevelésnek tudományát* nem tanulják és nem is akarják megtanulni.

— Aki kerékpárt veszen — mondja egy másik pedagógus — feltétlen kitanulja elébb annak szerkezetét. Mert tudja, hogy szükség esetén segitenie kell a bajon. És a mi apáink óriási többsége *nem ismeri gyermekei fizikai szervezetének* legfontosabb és talán legelemibb működését. (Hát még a lelki életét?)

— Mi mindenről olvasnak fel vagy adnak elő ami köreinkben, kaszinóinkban. Még az ugynevezett szabad liceumokban is. Ám a *nevelés tárgyát gondosan kerülük.* Mintha ebben a társadalomban mindenki abban a gondolatban élne, hogy *itt nevelésről, pedagógiáról írni, előadni, felolvasni szélmalom harc lenne.* Azt hiszik — baglyot visznek Athenebe.

\* \* \*

vüek, szabadgondolkodók új szolgásgot nyomoruságot, hitetlenséget, erkölcsi veszedelmet zuditsanak reánk, hogy új intézményekkel, új jogaikkal teljesen elvegyék tőlünk azt a vezérszerepet, amelyhez nekünk nemesak nagy számunknál fogva, hanem ezredéves multunknál is első sorban és egyedül van jogunk.

*Remény,* — mert érzem ezen ünnepélyes perczekben a fontosságát a *Kath. Népszövetségnek* és ezért nyíltan hirdetem, hogy *discsőség* reánk, ha mi is követjük *kath. magyar testvéreinket,* hiszen *egynek* kellene lenni gondolkodásban, lélekben, szivben, érzésben minden magyar katolikusnak, mert egy *anyaföld* szült bennünket; egy *emlé,* a *katholicizmus,* táplált, nevelt mindannyiunkat, szóval egy anyától, vagyunk, ezért szeretnünk, ismernünk, támogatnunk kellene egymást.

De azt is érzem, hogy *gyávaság* lenne tőlünk, ha nem lépnénk *kath. testvéreink* zászlaja alá tevékeny szeretettel, hűséges kitarással, mikor megismertük, hogy ezen mozgalom *hasznos, üdvösséges.*

*Mélyen tisztelt Népgyűlés!*

E remény éltet, lángot ad szivemnek arra nézve, hogy erős hittel higgyem, midőn *kath. hitközség* hivihez szólottam, hogy nemesak anyagi előnyével, de szellemi, értelemi állapotánál fogva is velem együtt lelkesedni fognak, testtel—lélekkel azon lesznek, hogy csatlakozni fognak ezen üdvös szándék, a *Népszövetség* megvalósításához.

*Kath. Testvéreim!*

Még egy néhány szót! A *kath. Népszövetség* nagyon kicsiny áldozatot kíván tőlünk, csak azt akarja: *„Hogy ismerjük már egymást testvéreket, ne szégyeljük megvallani ker. kath. hitünket a templomon kívül sem, legyünk egyek mindenben“* és a jutalom nagy lesz.

Alapítsunk tehát *kath. testvérek* egy hittel, becsülettel, szeretettel, önfeláldozással telt életet, fektessük összes erkölcsi, szellemi erőinket a *„Népszövetségbe“*, amely mozgat, lelkesít, kiirt szivünkől minden gázt s bő termést hoz. A *„Népszövetségbe“*, amely a földmunkásainak, az iparosnak és mindenkinek fárasztó, terhes munkája után vigasztalást nyújt, mert a boldogság rév-partjához akar vezetni mindenkit.

De — elég legyen, ezen jelenség feltüntetésére e szemelvénny. Azt hiszem, hogy minden gondolkodó ember, belátja annak jogosultságát, hogy beszélhessünk már egyszer — a *pedagógia tudományának népszerűsítéséről.* Nemcsak! Ugyszólván társadalmi *mentő hatalmáról.*

És ezt tehetjük annál is inkább, mert hiszen ma minden tudománynak legfőbb törekvése — hogy népszerűvé legyen. Hogy mentől szélesebbé tegye birodalma határait. Mert érzi, hogy csak az az elmélet életre való, erősebb alapon álló, mely utat tör a gyakorlati életbe. Az elmélet, mely elszigetelten marad — meghal. És talán sohasem lesz — feltámadása.

És ezt annál inkább tehetjük, mondom, mert a pedagógia minden más tudománynál *érthetőbb, közvetlenebb.* Hiszen maga az élet. Sőt ezen épülhet fel minden más tudomány népszerűsége is.

Mert bizony mi tagadás benne, ma úgy vagyunk például a *szociologia népszerűsítésével,* mint amiként jellemzi egy német bölcsező az újabb böleleleti hipotéziseket.

— Az a szerencse, hogy *többszörre úgy adatnak elő, hogy senki sem értheti.*

Egy másik gonosz jellemzést is olvastam, bizonyos *társadalmi tudomány* felolvasásairól . . .

— Mikor én valamit előadok, az *új, az egyedüli, az üstökös-ként megjelenő tudományról,* amit magam se' értek, s azok, kiknek magyarázom, teszik magukat, *mintha értenék . . .* ez az új tudomány *népszerűsítése.*

\* \* \*

Bocsanatot kérek, én a pedagógia népszerűsítésén — nem ezt és nem ily módon való népszerűsítést értek.

Mindenek előtt szembeötlő tényeket, mindennapi eseteket kell az előadónak, a felolvasónak kiragadni a családi nevelésből. Ilyen konkrét esetekből vonja le aztán a közönség . . . bocsanat az idegen szóért . . .

*Kath. Testv!* Ezen zászló alatt harcolni, a Népszövetség zászlaját fennen lobogtatni e szép haza magyar katolikusainak erkölcsi kötelessége. A saját boldogságunknak, szebb jövőnknek érdeke kívánja ezt tőlünk! Munkálkodnunk kell, mert készen nem adnak ám semmit! Mindenki a szerencsésének kovácsa. Mi nekünk kell lenni e téren is a mestereknek. Legyünk tehát védői, pártolói, sőt lelkes harcosai, állhatatos apostolai a Népszövetségnek, egy közös óhajítás, közös érzéstől dobbanjon meg mindannyiunknak hűséges magyar *kath. szive,* hogy ami az egyiknek fáj, az fájjon a másiknak és ami egyiknek örömet okoz, okozzon örömet a másiknak is!

Igy egyetértve, kart-karba öltve munkálkodunk, hiszem, hogy hatalmas védőfalat erős várat fog alkotni a *kath. magyar nép* ellenségeinek támdásaival szemben.

Fel tehát *kath. testvéreim* a tettek mezejére, jöjjenek utánnam és lépjenek be a *„Népszövetség“-be,* mert a Népszövetség boldog jövője, „győzelmet ad és gyógyít minden panaszt.“

Éljen a *kath. Népszövetség!!!*

## MOLDOVÁN JENŐ

### KÉZMŰ- ÉS DIVATÁRU-ÜZLETE

#### SZATMÁR, DEÁK-TÉR

Előre haladt idény miatt *mélyen leszállított árak.* *Posztók és barchetek beszerzési árban, színes, crém és fekete szövet, batiztok nagy választékban. Vászón és kanavászokban gyári raktár.* Női és férfi *fehértűk,* ing, gallér, kézelő, harisnyák és minden más cikke a legolcsóbb árban.

„induktív“. (Sok egyes esetből általánosító módon) azon elveket, melyektől aztán üdvöt, áldást, változást, ellenhatást . . . új, *Krisztusi* nevelést vár a nemzeti társadalom.

A magyar nők miatyánkjává lehetne tenni ezeket a pedagógiai elveket. Hiszen a *magyar nő okos nő*, a sok magoltatással vonják el csak a családi életben, a tűzhelyeken komolyabb tanulmányaitól. Megeszmörlenek tőlük. A sok „*francia*“ *szómagolás* helyett vezessék be a nőt, az anyát az ő szentélyébe és mutassák meg neki, miként kelljen nagyra vennie azt, amit a gyermekekre nézve *kicsinynek, érzékenynek*, majd közömbösnek vett. Akkor nem lesznek olyan sok *dühös mamák*, kik minden tanítóban ellenséget, *szerelmes gyermekük üldöző hóhérát látják*. Nem lesznek oly érzékeny anyák, kik minden félév bizonyítvány-osztás előtt *patakokat sírnak* a kegyetlen professzorok előtt. De lesznek *pedagógus anyák*, kik megtanítják a gyermeküket vezetni és főleg arra, hogy kell bevezetni az *élettanulás titkaiba* és hogy kell elvetni azokat a kinzó modern . . . szalon-leckéket.

Aztán a magyar férfi? A magyar ember született *filozofáló*. Idegen tudósok kellett felfedeznie, (mert a magyart kinevették érte), hogy Petőfinék költészete tele van bölcselő elemmel.

Petőfi csak egy volt. Százán, ezren akartak — megint lenni. De én hiszem, hogy a magyar ifju, a magyar polgár is — *jól előadva neki* — meg fogja érteni a népszerű pedagógiának is nélkülözhetetlen alapvetőjét, a *lélektan*. Próbáltam. Sikertelenül.

Ne tessék félreérteni. Mikor a lélektanról, mint népszerű felolvasások tárgyáról írok: csakis merő tapasztalati lélektan értek . . .

Nem problémákat, melyekről egyszer *Hegel* ur is úgy nyilatkozott, hogy . . . egy tanítványa értette meg. A' esuda fogja meg, az is félre találta érteni. Én látható jelenségeket, a léleknek legegyszerűbb nyilvánulásait értem. A természet maga-maga által szemléltető képeit, melyek iránt még a magyar parasztnak is rendkívüli vonzalma és „*jó felfogása*“ van.

Az ilyen jelelenségek alapján és ezek által a szülők be tudnának látni abba a csudálatos *kis világba* . . . amit *gyermeki léleknek* nevezünk. Amely szebb, mint az ébredő hajnal, kedvesebb, mint a május első hasadása . . . Igen, ekkor tudniok kell majd, milyen hatást okoz ebben a csudás világban minden családi mozzanat. *Egy könyvecske* az anya szemében. *Egy durva szó* az apa ajkán . . . *Egy „nincs“ szó!*

Igy csak hallják a sok predikációkat a szülők *példájáról*, a pedagógiai tanácsokat, *rémseges adathalmazokkal* szót és szót, mindig csak szót . . . és mosolyogva jegyzik meg . . .

— Ezeket már sokszor hallottuk.

De *forrásokból* nem meritenek — sohasem . . . \*

Csak aztán ez a levelem úgy ne járjon, hogy a szerkesztő maga mondja ki az ítéletet:

*Szaklapba való!*

## A mult évi máramarosi botrányhoz.

Ajánlva a „Máramaros“ című hirlap t. olvasóinak

Írta: **Arakszyn.**

(Folytatás.)

Ugyan mikép fogják valaha bebizonyítani a világ előtt ellenségeink annak a különös állításnak az igazságát, hogy az emberi haladáshoz szükséges ellentétbe helyezkedni az egyházzal s ellensúlyozni annak működését? Mert ez fedi az álláspontját azoknak az erkölcsi nihilistáknak, akiknek véleményével szimpathiálni látszik a jogtanár ur, és akiket találoán lehetne szellemi züllésben leledző „fenegyereknek“ nevezni.

Általánosságokat emlegetnek, hogy így és amúgy döntenek meg tudományos eredmények a kinyilatkoztatást, de részletesen egyik sem áll elő, hogy melyik az a felfedezés, mely ellentétben van akár Isten létezésével, akár a lélek halhatatlanságával, akár a Szentháromság-tanával, akár a kinyilatkoztatás lehetőségével, stb. A legújabb felfedezések és találmányok is: az X-sugarak, a Rádium-elem, a drótnélküli táviratozás, stb. bizony semmi összefüggéssel nem bírnak a vallási igazságokat illetőleg, s amint Newton, a nagy természettudós, istenfélő, hívő lélek volt, tudománya felől ép úgy tehetné pl. akár a dróttalan táviratozás feltalálója, hogy naponkint a szent áldozáshoz járulna.)\*

A keresztény vallás biztossága a tudományok fejlődésével, a haladással szemben teljes és örök, ha a felfedezéseknek végtelen sora jön is, mivel épen szerinte Istentől van, amit ő tanít. — Az igazság olyan, mint a drágakő: ha a napsugár fényzőnében állítják, akkor is, sőt annál inkább pompásabbak szépsége és tökéletességei. Az egyház elnyomni igyekeznék a tudományt? Mért állna ez érdekében? Vagy talán félne a tudomány általános elterjedésétől? Mi oka volna az egyháznak, hogy ettől féljen? Nem félhet, hogy szaktudósok búvárkodása olyat deríthet fel, ami megdönti a kinyilatkoztatást. Igazság nem ellenkezik igazsággal. Éppen ezért az egyház nem hogy nem ellensége a tudománynak, hanem örövend fejlődésének s bűzdit annak művelésére. A papra nézve az egyház kötelességül szabja meg a profán tudományokban való jártasság megszerzését is, hogy mint pásztor fegyverrel jól fel legyen szerelve a nyáj védelmezésére. Sőt minden kereszténynek ajánlja az egyház a tudományokkal való foglalkozást s kötelességévé teszi azt kinek-kinek tehetsége szerint. A legrégebbi szentatyák iratai lelkes magasztalását tartalmazzák a tudomány értékének s nagy hévvel buzdítanak annak szeretetére.

Mégis akadt, aki avval vádolta az egyházat, hogy ellensége a tudománynak.

### VIII.

De legyünk igazságosak. Lehet, hogy dr. Pap Tibor ur, mikor azt írta, hogy az egyház nem barátja a tudományoknak, talán böleleleti, széptani és művészeti s más hasonló irányu ismeretekre, sőt még a fizikai,

\* Hátha teszi! Szedő.

asztronómiai és geológiai tudományokra sem, mint inkább a biológia kérdéseire, melyek a Darwin-féle leszármazási és fejlődési elmélettel kapcsolatosak, s melyek már a szociális eszmék és alakulások körét is érintik.

Mint észreveszszük, ezt gondolja ő „veszedelmes“-nek az egyházra nézve, s eme tudománynak hiszi ő inkább ellenségéül a katolikus egyházat.

Az ő vallás elleni támadásaiból főképen két dolog az, ami legjobban kidomborodik. Egyik a bibliai teremtés-történet kérdése, másik a fejlődési és kiválási elmélet, mely Darwintól, Haeckeltől s a többiektől származik.

És itt nem hallgathatjuk el azt az észrevételünket, hogy szörnyen pikánsnak találjuk, mikor egy keresztény-hitfelekezet által fentartott intézet tanára gunyolódik a biblia adatai fölött, támadást intéz a keresztény vallás és kinyilatkoztatás ellen s megdönteni igyekszik a szentírás tekintélyét. S még hozzá — úgy tudom — már jó ideje majd minden évben épen őt szokták igazgatójává is választani a jogakadémiának. Igen épületes az eljárás az igazgató-tanár urtól. Az efféléért kérdőre vonhatta volna az eklézsia is.

A rendelkezésünkre álló szűk téren vajmi bajos a dr. P. T. által gunyosan és könnyedén odavetett ellenvetéseknek kimerítő és tüzetes czáfolatát adni, mindazonáltal tenni fogunk néhány felvilágosító észrevételt.

(Folyt. köv.)

## A megígért válasz.

Mi nem tértünk ki az érdemleges válaszadás elől, sőt kijelentettük, hogy a jelen számban jönni fog. Magunk nem akartunk taglalásába bocsátkozni, mert egyedül a tudósitónk lehet saját szavainak legkorrektebb interpretátora. Annak a kvalifikálhatatlan kirohanásnak azonban képtelenek voltunk megmondani a magyar nevét. Máig is rébusz előttünk, habár az marad örökre, hogy lehetet művelt embernek ilyen semmiségért akkora durvasággal támadni. Valóságos göbkeresés volt a kákán.

Itt említjük meg, hogy a „Szamos“ szerkesztősége magára vette azokat az erős kitételeket, melyeket használtunk. Kijelentjük, hogy ez nem rájuk vonatkozott. Nekünk a szerkesztőséggel semmi bajunk nincs, megrovásunk azt illette, aki azt a cikket írta, sőt megbocsátunk neki is, mert „megváltoztatta módszerét“, ami azt jelenti, hogy megbánta, amit cselekedett. Bánhatja is, mert tényleg nem volt miért sárral dobálózni. Most azonban átadjuk nagykarolyi tudósitónknak a szót, ki a következőket írja:

A „Szamos“ febr. 23-iki száma egy cikket közöl ilyen czim alatt: a „Heti Szemle legújabb kirohanása“, a melyben a Heti Szemlében megjelent és a nagykarolyi „Református hangverseny“-ről írt „épületes“ kritikát feltűnő épületességgel megkritizálja. Irtóznak a hirlapi vitáktól, mert a harcban az igazság pártján álló fél is megsebesül, poros, véres lesz. Ne provokáljunk harcot, a míg békés uton el lehet félreértést, vagy félremagyarázást intézni, ezt a nevetséges

# GLÓZER JÁNOS CIPÉSZ

**Szatmár, Rákóczi-utca 26.**

Az 1896-iki millentumi, az 1900-iki időleges kiállításon, az 1903-iki debreceni cipészkiállításon kitüntetve.

Van szerencsém szives tudomására hozni, hogy a helyben 15 év óta fenálló és jó hírűnek örvendő CIPÉSZ ÜZLETEMET folyó évi február hó 1-től kezdve Rákóczi-utca 26. szám alá. Fogarassy Sándor mérnök ur házába helyeztem át. Midőn ezt t. Cimed szives tudomására hozom, egyttal bátor vagyok becses figyelmét felhívni arra, hogy cipész üzletemet ezuttal CIPÉSZ SZALONNÁ alakítottam át. Nem mulaszthatom el eddigi szives pártfogásáért köszönetemet nyilvánítani s ígérve, hogy mint eddig, úgy a jövőben is főtörekvésem leend, hogy nagybecsű megrendelőimnek legjobb minőségű anyagból készült csinos, könnyű cipőkkel és csizmákkal szolgáljak.

érzékenységtől, a kákán is esomot kereső érzülettel sugalt cikket szó nélkül hagyni nem lehet.

A Szamos az egyiket arra a mondatra építi, a melyben a tudósító Szaboleska Mihályra vonatkoztatva azt állítja: „Bár volna sok ilyen puritán felfogású ember a református egyházban.“ Egészen kikel magából és azt állítja, hogy az a mondat a felekezeti elfajultságnak és türelmetlenségnek olyan megnyilatkozása, a melyen minden jó izlésű embernek — akármilyen vallású is — meg kell botránkoznia stb. Igazán nem tudom, hogy a tisztelt cikkíró szokta-e olvasni a protestáns egyház hivatalos, vagy félhivatalos fővárosi lapjait, de ez az egészen megokolatlan és érthetetlen feljajdulás azt bizonyítja, hogy aligha olvassa. Legyen olyan jó a tisztelt cikkíró és kísérje figyelemmel a napról-napra és vastagabbnál vastagabb kirohanásokat, a melyekkel ez a sajtó megtiszteli a katolikus egyház intézményeit, egyház főit, vagy vezéreit, a melyeket nekünk katolikusoknak angol hideg vérrrel el kell viselnünk, mert mi „türelmetlenek“ vagyunk. A mult hetekben indult meg egy táborba sorozó szövetség, a katolikusok népszövetsége, a melyet ép a protestáns lapok ütnék és feketítenek be legjobban a felekezeti türelem és elfogulatlanság nevében. Folytatnók ezt tovább is, de a „felekezeti türelem“ nevében nem tesszük. Ezt a mondatot: „Bár sok ilyen puritán felfogású ember volna a református egyházban“ vagy Szaboleskára, mint íróra, vagy mint emberre kell és lehet érteni, mert úgy mint ember és mint író is egyaránt büszkesége lehet a református egyháznak. Ha tehát valaki azt kívánja, hogy legyen sok, és bár volna sok ennyire puritán felfogású ember a református egyháznak, abban egyáltalán nem tudom, hogy hol lehet felekezeti türelmetlenséget és elfogultságot látni. Ugyan melyik katolikus érzékenyedik, vagy vagdalkozik, ha egy kiváló katolikus egyházfőről, vagy valamely protestáns ujságban azt olvassa, hogy bár volna sok ilyen felfogású embere a kath. egyháznak. Állításomat fenntartom és ismét hangsúlyozom. Ha mint író, vagy költőt értjük a puritán kifejezést, akkor a protestáns lapok szerkesztőit, íróit, költőit gondolom, a kik, fájdalom mindjában kaczerkódnak a szociáldemokratá destruktív, haza és vallás ellenes irányzattal és éppen azok közül sokan, akik a lelkészi osztályba tartoznak. Hogy a református egyházat emlitem, az természetes, mert a református hangversenyéről van szó, református lelkész olvasta fel költeményeit. Tehát a mondat értelme Szaboleskára mint íróra hivatkozatva egyáltalán nem tartalmaz semmi „felekezeti türelmetlenséget, vagy elfogulatlanságot!“ Vagy nem szabad református embert megbántani?! — Elhíheti a tisztelt cikkíró, hogy épen, az ő cikke olyan intentióju, mint a mely nagyon is felekezet szerint „distingválja“ az embereket. — Az élet keserves tapasztalata azt bizonyítja, hogy a reformátusok nagyon is a vallás szerint distingválják az embereket. Erről a tudományi akadémia néhány tagja szomorú tanúságot tehetne! Hogy

azonban ha annyira feljajdul a cikkíró az csak úgy érthető, hogy alighanem a tyuk-szemére léptem. Sokáig töprengtem, vajjon csak nevessek-e, vagy szánakozzam-e ilyen érthetetlen kiszólás és vagdalkozó felett.

Ami a másik sérelmet illeti, annak összes puffogásait vaktöltés lármájának vagyok kénytelen nyilvánítani, egyszerűen azért, mert a „szónokok“ szó akár tollhiba, akár nyomdahiba folytán hibás, mert „szereplők“-et kell érteni: tehát a többi szereplők működése szóra nem érdemes, mert csak kellemtlent mondhattam volna. Hogy mégis sikerültek, sőt remekül sikerültek mondom a hangversenyt, azt ne esodálja a cikkíró. Kaesó Irén zongorajátéka, Andrásyné éneke, de főleg Szaboleska szerepe olyan gyönyörű volt, hogy ezért magáért remekül sikerültek kell mondani a hangversenyt. — Hogy miért hozta fel a cikkíró a református lelkészeket, azt igazán meg nem foghatom. Nevetséges az az ünneplés és predikátoros modoru tiltakozás, amit a cikkíró elkövetett.

Álljunk meg egy szóra, tisztelt cikkíró ur! Meguntuk már a folytonos hazudozást és üres ráfogást, amit a protestáns testvéreink részéről kénytelenek vagyunk eltűrni. Meguntuk már hallgatni, hogy mi türelmetlenek vagyunk, hogy mi elfogultak vagyunk! A cikkíró ur és felekezeti hitsorsosai ne provokáljanak bennünket és ne akarjanak bennünket minden áron arra készíteni, hogy kénytelen-kelletlen véget szakítsunk sokszor vétkes hanyagsággal vegyest türelmüknek!

Pallmann Péter,  
kegyesrendi tanár

## H I R E K.

**Személyi hir.** A püspök ur Ó Méltósága szombaton egészségi okokból a budai Császárfürdőbe utazott. Visszaérkezésének ideje ez idő szerint még bizonytalan.

**Uj főispán.** A napilapok híradása szerint Panesova és Versec városok főispánjává dr. *Nehrebecky* György, a nagybereznai kerület országgyűlési képviselője fog kinevezetni.

**Kitüntetett képviselő.** Ó felsége a király dr. *Visontai* Soma fővárosi gyakorló ügyvéd ungvári orsz. gyűlési képviselőnek az ügyvédi pályán és a közélet terén szerzett érdemei elismerésül a magyar király udvari tanácsosi címet díjmentesen adományozta.

**Áthelyezett őrnagy.** Ó felsége *Porupka* Károly helybeli honvédegyezredbeli őrnagynak a pécsi 19. honvédegyezredhez való áthelyezését rendelte el, helyére zászlóaljparancsnoknak Kaposvárról Tihanyi József törzstisztjelölt százados helyeztetett át.

**Gyászhir.** *Szigeti* István irgalmasrendi áldozár és alperjel életének 48-ik, szerzetességének 30-ik, áldozópapságának 22-ik évében a pápai rendházban hashártyalobban elhalt. A boldogult a 90-es években a szatmári rendház priorja volt. A pápai irgalmasrendház tagjai halálát külön gyászjelentésben tudatják.

**Bérmálás.** A püspök ur Ó Méltósága ez év folyamán az egyházmegye több helyén kívánja a bérmálás szentségét kiszolgáltatni

és pedig városunkban június 7-én, Máramaros-szigeten később meghatározandó napon, a nagykárolyi kerületben május 17. és 28. között, a szatmári kerületben június 21. és 26. között.

**Betöltendő állások.** *Pap* Ottónak községi bírónak történt megválasztása folytán megürült rendőrfogalmazói s esetleg megüresedhet rendőrtiszt és irnoki állásokra a a köv. pályázatok érkeztek be. A fogalmazói állásra Székely Endre, Oláh Miklós, Nagy József és Maruska pályáztak. A rendőrtiszt állásra Oláh Miklós, Fűrész Pál, Horváth Sándor, Nagy József és Maruska, az I. oszt. irnoki állásra Oláh Miklós, Bodnár Lajos, Dóri László, Körösmezei Béla, Maruska és Nagy József, a II. oszt. irnoki állásra Nagy Károly, Körösmezei Béla, Mező Sándor és Maruska. Rendőrfogalmazó előreláthatólag Székely Endre lesz, így egy rendőrtiszt állás üresedik meg, melyre első sorban Oláh Miklós volna kompetens, kinek magasabb kvalifikációja és a város szolgálatában közmegelegedésre eltöltött működése méltán megérdemelné az előléptetést.

**Bírósági aljegyzők előléptetése.** Az igazságügyminiszter Schuller Károly, Abaházy József, Félégyházy Kálmán, Bacsinszky Ödön, Kun Elemér, Tempich Jakab szatmári törvényszéki, Görög Miklós, Kellner József szatmári járásbírói, Balássy Miklós nagykárolyi, Mojs Győző nagysomkúti, Poszvek Zoltán mátészalkai, Pataky Ferencz fehérgyarmati és Lacheta Béla színérváraljai járásbírói aljegyzőket bírósági jegyzőkké nevezte ki.

**Hymen.** *Mérges* Béla munkács egyházm. tanulmányvégzett papnövendék eljegyezte *Balogh* János beregserhalmi gör. kath. lelkész leányát Irént. — *Majthényi* András ref. főgimn. tanár szombaton esküdtött örök hűséget *Kulin* János törvényszéki betétszerkesztő bíró leányának Margit kisasszonynak Nagybányán. — *Lachmann* Ferencz kapnikbányai állami tanító jegyet váltott Sándorfaluban *Kosztóber* Katiczával. — *Juhász* István rózsaszentmártoni (Heves m.) állami isk. tanító tegnapelőtt esküdtött örök hűséget *Sághy* Gusztáv mezőpetrii körjegyző leányának, Szeréna kisasszonynak. — Dr. *Bolkis* Viktor nagyváradi posta és táviratdatiszt holnap tartja esküvőjét *Gozár* Sándor érkvási földbirtokos leányával Mariskával.

**Áthelyezett adótisztek.** Ifj. *Papp* Sándor nagykárolyi és *Kugler* János huszti adótisztek kölesönösen áthelyeztettek.

**Gyászhir.** Ináncsi *Pap* Kálmán nyug. kir. törvényszéki bíró febr. 27-én, életének 74-ik évében hosszas szenvedés után elhalt. *Pap* Kálmán igen tevékenyen működött a közéletben, előbb városi, később megyebizottsági tag lett, a függetlenségi pártnak oszlopos tagja volt. Vasárnap délután helyezték általános részvét mellett örök nyugalomra. — Trocsányi *Kohányi* Zsigmondné, szül. *Szalontay* Kornélia febr. 28-án 51 éves korában Császlón elhalt. — *Péchy* László poresalmi lakos, megyebizottsági tag febr. 27-én 68 éves korában elhalt. A boldogultban *Péchy* László mátészalkai főszolgabíró atyját vesztette el. — *Pápay* Róza nagyecsedí m. kir. postamesster 28 éves korában elhalt. — Naményi

Mindennemű üveg-, porcellán-, lámpa- és tüköráru legjutányosabban beszerezhető az ujonnan berendezett

**Greguss és Chrapáry** czég

üzletében Szatmár-Németi, Deák-tér 2. szám, (a városház mellett.)

Konez István gyakorló orvos hetyeri birtokán elhalt. Hült tetemeit szerdán helyezték örök nyugalomra.

**Kinevezés.** Bilkei Kovordányi Balázst az „Adriai biztosító társulat“ központi főhivatalnokává nevezte ki és szolgálattételre a „Szatmári kereskedelmi és iparbanknál“ levő helybeli főügynökségéhez osztotta be.

**Oltáregyleti estély.** A nagykárolyi Oltáregyesület a mult számunkban jelzett felolvasó estélyt márc. 1.-jén megtartotta. Páholy földszint és karzat zsuffolva volt érdeklődőkkel. Varjas E. tanár úr fordultatos eszmékben gazdag előadása mutatta meg, miként válhatik a „koldus-ember“ „király-emberré“. Farkas Edith alapítványi hölgy a női természetes egyszerűség bájaival fejtegette azon két főgondolatot, hogy mindenkinek van alkalma Isten országának e földön való terjesztésére és hogy ezen alkalmat kinek-kinek föl is kell használnia embertársainak javára. A művészi rész két élőképéből s egy zene-duettből állott. „Az Ur Lázár házában“ című élőkép s a „Bocassátok hozzám a kisdedekek“ című is oly vonzó alakítású és színezésű s oly áhitatra gerjesztő volt, hogy a néző közönség tapsvihara a legördülő függőnyt előttünk többször fölvonatta. A zene-duettben is nagy művelészetet talált a válogatott hallgatóság úgy, hogy Péchy Ilonka kisasszonynak újból oda kellett ülnie a zongorához és Kovács Bélának újból elő kellett vennie hegedűjét. A zongora játék kedvesen simul a hegedűhöz, mint az élettől duzzadó repkény az ifju tölgy sudarához. Dr Pirkler Ernő elmaradt szavalatáért a közönség azzal kárpótolta önmagát, hogy „halljuk Szentiványit“ szünni nem akaró kiáltásával ezt a modern kiadású Kapisztránt pódiumra hívta. Szentiványi igazsággal és tüzzel beszélt a rögtönzött előadásban, melynek témájául azt a gondolatot esipte meg: miként válhatik a „király-ember“, „koldus-emberré“. A közönség hosszan tartó lelkes tapsal fizet a megkapó beszédért.

A polgári olvasókör feldiszipitett nagytermében lefolyt estélynek nagy az anyagi, de még nagyobb az erkölcsi haszna. Legyen mindkettő az ég álé! Mi szemlélők nagyon köszönjük a rendezőknek s közreműködőknek mindennemű fáradozásukat. Nagykárolyi katolikusságának a rügyfakasztó márczius 1-jének délutánjához minden tekintetben csak gratulálhatunk.

**Iskolalátogatás.** A róm. kath. hitközségi iskolaszék február hó 22-én megtartott gyűlésében a tanév második felére a következőképp állapította meg az iskolalátogatás sorrendjét: Február hó II. felében: Antal Sándor dr. és Fejes István dr. Márczius hó I. felében: Kertészffy Gábor és Komka Alajos. Márczius hó II. felében: Lechotzky János dr. és Lengyel Imre. Április hó I. felében: Molnár Mihály és Morvai János. Április hó II. felében: Páskuj Imre és Valkovics János. Május hó I. felében: Wallon Alajos és Hehelein Károly. Május hó II. felében: Antal Sándor dr. és Fejes István dr. Junius hó I. felében: Kertészffy Gábor és Komka Alajos.

**Küldöttségjárás.** A rendezett tanácsú városok polgármesterei esütörtökön küldöttségben voltak: 1. Andrásynál, akitől fizetésjavítást kértek azon a czímen, hogy állami munkát is végeznek. Biztatásban volt részük. 2. Justhnál, akinek a ház elé terjesztendő hasonló irányu kérvényt adtak át. Az elnök befogja terjeszteni a parlamentnek. 3. Kossuthnál, akitől vasuti ingyenjegyet és fizetésrendezést kértek. Az utóbbi ügyben

biztatást, az előbbiben pozitív ígéretet sem kaptak.

**Tisztviselők mozgalma.** A városi tisztviselői kar értekezletet tartott, melynek az képezte tárgyát, miképen kellene a tisztviselők anyagi helyzetén segíteni, mert a mostani nyomoruságos fizetésből ebben a drága világban megélni a lehetetlenséggel határos. Abban állapodtak meg, hogy addig is, míg az általános fizetésrendezés végrehajtható lenne, drágasági pótlék czímén fizetésöknök 20%-át kérik a várostól. Mindenesetre méltányos, hogy a város ennek a jogos kívánságnak eleget tegyen, sőt azon kellene lenni, hogy a fizetésrendezés minél hamarabb megtörténjék. Méltányos dolog volna, hogy a városi tisztviselők olyan javadalmazásban részesüljenek, mint a hasonló rangú állami alkalmazottak.

**Dalestély.** Vasárnap tartotta a dal és zeneegyesület nagyszabású koncertjét, mely a legideálisabb várakozásokat is felülmutta, úgy a dalárdisták, mint a zenészek kitünő produkcióikkal kedveskedtek a szép számmal egybegyűlt közönségnek. Méltán megilleti az elismerés ezt az ügyesen rendezett kedves estélyt.

**Színházi hír.** A folyó hó 1-re, szombat, másorra tüzött Lengyel József csekei plébános „Árky Anna“ című történeti színműve a közbejött akadályok miatt egyelőre lemaradt a műsorról s hihetőleg csak a pót-szezonban kerül előadásra.

**Felolvasó estély.** Az ungvári Kath. Kör a mult héten tartotta igen nagy érdeklődés mellett az e télen harmadik s egyuttal utolsó felolvasó-estélyét. A növendékpapok zenekara nyitotta meg az estét, Novák István tanulmányi felügyelő vezetésével igen eszinosan adta elő Resch uti képeit. Deák Gyula „A szem a költészetben“ címen tartott felolvasást. Majd Alszeghy Pirocska zongorázta Liszt 13-ik magyar rapszódiaját Az előadó készség, a játék finomsága és szabatossága elragadta a közönséget ugyanarra, hogy Alszeghy Pirocskát még háromszor hívták ki a zongorához. Szép magyar nóták voltak a ráadások. Dr Nagy József humoros felolvasását megtapsolták, mire a növendékpapok zenekara magyar dalokat adott elő a hallgatóságnak zajos tetszése mellett. Méltán rászolgált a zenekar az elismerésre.

**Mezőteremen** márczius 1-én a róm. kath. iskolában népes értekezlet volt, mely alkalommal Bart Mihály s. lelkész szép és buzdító beszédet tartott a Népszövetség céljáról és szükségességéről. E lelkes beszéd elhangzása után a nagyszámmal jelen voltak nagy lelkesedéssel elhatározták, hogy márc. 8-án megalakítják a „Népszövetséget“. Már eddig is sokan iratkoztak.

**A Kölcsey-kör matinéja** márczius 8-án lesz. A műkedvelő zenekar játssza a megnyitó és befejező zeneszámot Takács Mariska szaval, Kolonay Margit énekel Veres Erzsike zongorakíséretével és Veszprémi Dezső felolvas.

**Templomszentelés.** A nagybányai gör. kath. hívők s mások áldozatkészségéből épült új, szép gör. kath. templomot e hó 1-én — vasárnap — szentelték fel a nagybányai gör. katolikusok. A szamosújvári egyházi hatóság képviselőiben dr. Fábrián Péter kanonok, egyházmegyei tanfelügyelő jelent meg, ki Nyisztor János nagybányai és Hubán Gyula szatmári esperesek s több vidéki pap segédlete mellett, az új nagybányai templomot felszentelte. Szentelés után Pokol Elek bányász és földbirtokos nagybányai lakos vendégül látta a felszentelést végző papságot és az egybegyűlt intelligenciát.

**Pályázók.** A kerületi munkásbiztosító pénztárnál megüresedett ellenőri állásra a következők adták be pályázatokat. Néhna József, Eszláry Jenő, Sorbány József, ifj. Szilágyi László, Ébert Károly, Polonyi Albert, Barna Lajos, Nemes András, Bottyán László, Nagy Aladár, Pallagh Péter, Lyachovics Sándor, Troknya Sándor, Demjén József.

**Öngyilkos tanító.** Plessa János parasznyi gör. kath. (rutén) tanító a mult nap, saját lakásán revolverrel agyonlőtte magát. A széles körben ismert tanítót anyagi rossz szituációi kergették a halálba. Özvegycet és öt árját hagyott maga után.

**Szerencsétlenség a bányában.** A szerencsétlen véget ért a feketehegyi kőbányában alkalmazott éjjeli őr. Este 7 óra tájban vasuti kocsi tolasával foglalkoztak, midőn véletlenül a kerék alá került s összeroncsolt állapotban holtan szedték fel társai. A sajnálatraméltó családban ő már a negyedik, akit baleset ért, amennyiben ugyancsak a bányában testvér bátyja, a mult hónapban pedig sógorát ütötte agyon a lezuhanó kő, míg a másik testvére az ősz folyamán Amerikában lelte szintén tragikus halálát.

**Az egyetemi énekhar hangversenyéről** referáló fővárosi lapok kiemelik, hogy Márkus István joghallgató tünt ki leginkább Márkus a szatmári gimnáziumnak volt növendéke; a madarászi gör. kath. esperesnek a fia. A Budapesti Hírlap p. o. így ír: „Különösen tetszett a szólókban Márkus István joghallgató jól iskolázott esengő simulékony tenorhangja.“ Mindig örömmel vesszünk tudomást róla, ha gimnáziumunk volt növendékei kitűnnek.

**A bírósi aljegyzők öröme.** A bírói és ügyészi szervezett módosításáról szóló törvény szentesítve lett; e szerint az aljegyzői állás megszűnt, s a bezárólag 1907. december 31. kinevezett aljegyzők 1908. évi január elsejétől, — az 1907. évi december 31-ike után kinevezettek pedig márczius elsejétől kezdve mint jegyzők a X. fizetési osztályba neveztettek ki.

**A lépfene áldozata.** Tót Ferencz salánki gazdálkodónak az egyik tinója hirtelen megbetegedett, s a gazda, hogy nagy kára ne legyen, levágatta az állatot, hogy húsát kiméri. A vágó biztos azonban megállapította, hogy a tinó lépfenében szenvedett. Másnap Tót rosszul lett s rövid kinos szenvedés után meghalt. A beteg állat levágása közben megsértette karját és vérmérgezést kapott.

**Fogások kerti magvak árusításánál.** Hogy mire képesek a zavarosban halászó emberek, azt legjobban mutatja a mag-elárusítással foglalkozó egyes kereskedők ravaszága, kik máshonnan beszerzett kerti magvakat a Mauthner-féle árjegyzék folyó számaival jelölik, mert ezáltal azt a hitet akarják kelteni a vevőkben, hogy Mauthner-féle magot kapnak. A közönség ne hagyja magát megtévezteni; mert akármilyen szám van a tasakra nyomva, ha nincs rajt a Mauthner-név, akkor az a tasak nem is tartalmazza az általános legjelesebbnek elismert Mauthner-féle kerti magot.

**Lopás.** Mankovics Ambrus napszámos f. hó 2-án Markovics Mátyásné Mátyás-király-utezai lakásáról ellopott egy jó karban levő női téli kabátot, melyet aztán 80 fillérért eladott, az árát pedig elitta. A rendőrség azonban elcsipte a legújabb kabátolvajt és a helybeli kir. járásbírósi börtönébe helyezte.

**A kamara és az országos vásárok.**

A kereskedelmi és iparkamara álláspontja az országos vásárok kérdésében az, hogy azok fentartása és különösen azok szaporítása sem a kereskedelem, sem az ország általános érdekében nem szükséges és nem is kívánatos. Kívánja a kamara, hogy a kormány új országos vásárok kérdésében továbbra is elutasító álláspontot foglaljon el és foglalkozzék azzal, miképpen lehetne a vásárok számának apasztását keresztülvinni.

**FABIÁN GYÖRGYNÉ**

**mű- és élővirág-üzlete SZATMÁR-NEMETI, Rákóczi-utca 26-ik szám.** Sürgőnczim: **Fabiáné.** Telefon-szám: **148.** Ajánl menyasszonyi, bál- és névnapi csokrok, mell- és fejdíszek, virágkosarak, jardiniere, ünnepi és gyászkoszorúk, Makart rendezetek és díszitményeket. — Cserepes virágokat, szobai dísznövényeket, mindenféle művirágokat és templom-díszítéseket, jutányos árban.

**Csak 3 frt 60 kr.** Kazinezy-utca 16. szám alatt 3 kilós posta es. jó kuba-kávét. Megrendelhető utánvéttel bérmentve Néhma kávékereskedőnél Szatmár.

**A legolcsóbb óra és ékszer** üzlet **Kepes Dávid** mű-órás és ékszerésznél, közvetlen a Színházzal szemben, nagy raktár mindennemű ékszerekben, órákban. Tajtékeműekben és látszereszi cikkekben — a legolcsóbb árak mellett. **Minden óra javítás egy évi jótállással csak 80 krajczár.**

**Farsang alkalmából legolcsóbb beszerzési forrás** óra, ékszer, szemüveg és china-ezüst árukban **Szabó Gusztávnál Szatmár, Atilla-utca 1. sz.**

**Aki jó bort akar inni, az keresse fel a HUNGÁRIÁT. Szíves pártfogást kér tisztelettel Weisz Adolf vendéglős.**

**Színház.**

Élénk érdeklődéssel néztünk a heti műsor elébe. Ugyanis szombatra volt kitzüve Lengyel József plébános történelmi színműve bemutatása, de a darabot levették a műsorról, okát az olvasó a hírek közt találja meg. Így be kellett érniük e héten is a régi darabok repetálásával, melyekről a következőkben számolunk be:

**Kedd** (febr. 25.) Rajna-Czobor-féle jó hírnévnek örvendő operette a „Hajduk hadnagya“ került előadásra. Szövege történeti vonatkozású, zenéje kedves, fülbemészó. Az előadás a jobbak közé osztható. A czimszerepet (Boronay Imre) **Radányi** énekelte. Alakja szépen bevált, de hangja ez estén rekedt volt. **Haller I.** (Barbarinát) játszotta jó kedvvel, kedvesen. **Rátkai** (Szép Iezig) szerepét aknázza ki teljesen, sok derűtséget keltve. Nem lenne beszámoló helyes és igazságos, ha nem emlékeznék meg **Komáromy G.-ről** is, ki a (Gaston kadét) szerepét juttatta teljes érvényre.

**Szerda** (febr. 26.) A csöppség **Haller** fölléptével, a ki ez alkalommal is kimutatta képességeit egy az ő temperamentumának meg nem felelő szerepben.

**Csütörtök** (febr. 27.) A „varázskeringő“ ment nyolezadszor, majdnem üres ház előtt. Ebből csak azt tapasztalom, hogy ez a darab Szatmáron befejezhetné ez időnyre pályafutását.

**Péntek** (febr. 28.) Orpheusban **Rátkai** remekelt **Tihanyi** pedig (Stix Janka) sze-

repében ügyeskedett, mindkettőjük jól megérdemelt elismerésben részesült.

**Szombat** (febr. 29.) A „madarász“ régi igen kedves zenéjű operette vonzott telt házat. Érdekes, hogy ezen darab nálunk ezelőtt 16 évvel került bemutatásra, sokkal jobb előadásban, mint most. Ezuttal **Haller Irma** játékát kell kiemelnünk. Igen csinos **Milka** volt s szépen énekelt. **Radányi** vitte a czimszerepet. Jó volt még **Rátkai** (Csörszbárób). **Tihanyi** és **Györi** a két professor szerepében. A kar jól működött.

**Vasárnap** (márcz. 1.) d. u. a „János vitéz“, este pedig szegény néhai **Vidor Pál** jeles népszínművén, az „Ingyenélők“ ön mulatott sokat a publikum. A színészek jó kedvvel végezték a dolgukat. Előljárt **Rátkai** (Boros), utána következik **Tihanyi** (Veiner). **Haller Irma** (Sárika) igen kedves volt, mellette **Radányi** (Jani) játszott jól, leszámítva néhány tulzását. **Vidor** (Bódi), **Verő** (Eszter) jól illeszkedtek be az előadásba. Taps, ismételtetés volt bőven.

**Hétfő** (márcz. 2.) Ismét „Öröktörvény“ került színre **Takácsal** és **Vidorral**.

Heti műsor:

Ma szerdán: „Próba házasság.“

Csütörtökön: „Raffles.“

Pénteken: „Hajduk hadnagya.“

Szombaton: „Sámson“, újdonság.

(M—n.)

„Pázmány-sajtó“ (Püspöki nyomda) Szatmár.

**Legelő.**

Szatmári (Nagycsonkás) kitűnő legelőnkre folyó évre szarvasmarhát és lovat váltunk be. Legelőbér, őrzés, bikapénz, kétszeri beoltás és állandó orvosi felügyeletért darabonként **20 K** fizetendő szeptember 1-én. Vagy pedig 1200 □-öles holdanként **18 K**, mely szintén szeptember 1-én esedékes.

**NEUSCHLOSZ TESTVÉREK**

**Szatmár, Deák-tér 7. sz.**

**Telefon szám 16.**

**Elsőrendű porosz kőszén és vágott tűzifa**

valamint

**I. rendű bükkhasábfa,**

**I. rendű gyertyánfa,**

**I. rendű cserfa,**

**I. rendű tölgyfa,**

**vastag hántott vargafa,**

**többféle dorongfa** kapható

**Fischer Herman**

fakereskedőnél Szatmár,

**Bárhory-utca 10. sz. Telefon 122.**

**Raktárak: a lakásnál, a Szentvér- és máv. állomásnál.**



**100.000.000** koro -  
nát

**szándékozunk Magyarországon készpénzben elhelyezni.**

**RÓTH BANKHAZ**

**BUDAPEST.**

**Központ: VI. ker., M. kir. Operaház palotájában.**

**Folyósítunk:**

**Törlesztéses kölcsönöket** földbirtokra és bérházakra 10—75 éves törlesztésre 3<sup>0</sup>/<sub>0</sub>, 3<sup>1</sup>/<sub>2</sub><sup>0</sup>/<sub>0</sub>, 4<sup>0</sup>/<sub>0</sub>, 4<sup>1</sup>/<sub>2</sub><sup>0</sup>/<sub>0</sub>-os kamatra készpénzben.

**Jelzálog kölcsönöket** II-od és III-ad helyi betáblázásra 5—15 évre 5<sup>0</sup>/<sub>0</sub>-al, esetleg 5<sup>1</sup>/<sub>2</sub><sup>0</sup>/<sub>0</sub>-al.

**Személy és tárcza váltóhitelt** iparosok és kereskedők részére, valamint minden hitelképes egyéneknek 2<sup>1</sup>/<sub>2</sub>—10 évi időtartamra.

**Tisztviselői kölcsönöket** állami, törvényhatósági, községi tisztviselőknek és katonatiszteknek fizetési előjegyzésre, kezes és életbiztosítás nélkül. Ugyanezeknek nyugdíjra is. Értékpapírokra, vidéki **pénzintézetek** és vállalatok **részvényeire** értékük 95<sup>0</sup>/<sub>0</sub>-áig kölcsönt nyújtunk a Magyar-Oszt-rák Bank kamattába mellett.

**Konvertálunk** bármely belföldi pénzintézet által nyújtott jelzálogos törlesztéses személy- és váltókölcsönt. Miudennemű bel- és külföldi értékpapírt napi árfolyamon veszünk és eladunk.

**Megbízásokat** a budapesti és külföldi tőzsdéken lelkiismeretesen és pontosan teljesítünk, mindenkor föltétlen eredménnyel.

Pénzügyi szakba vágó **mindenreális ügyletet**, a legnagyobb pénzeszoportoknál levő összeköttetéseinél fogva legelőnyösebben bonyolítjuk le.

**Díjtalanul nyújtunk** bárkinek szakszerű **felvilágosítást**. (Válaszbélyeg mindenkor melléklendő.)

Bankhelyiségeink Budapesten:

**Ó-utca 15. sz. és Lázár-utca 16. sz. alatt vannak.**



Alagsó- és gőztéglagyár  
**KONT MANÓ**

**BEREGSZÁSZ.**

Homlokzat-tégla, díztégla, fagon-tégla, ék- és kémény-tégla, cserép-zsindely,

**hornyos tetőcserép**

alagsó, burkolatlapok gyártása.

Egész homlokzatoknak terv szerint való kivitele.

Teljes tetőfedések eszközlése.

Távirati ozim:  
Gőztéglagyár, Beregszász.

*Nyílt levél*

*szegény és gazdag építetőkhez egyaránt.*

*A legkitünőbb tetőfedő-anyag manap*

*a kétfülű*

**hornyos tetőcserép**

(16692. sz. alatt szabadalmazva),

*melyet a beregszászi gőztéglagyár eddig még el nem ért tökéletességben gyárt.*

*Ez a cserép örök tetőt ad, ki nem fagy és oly szilárd, hogy azon járni lehet.*

*A vele való fedés nem drágább a közönséges faszindelyénél és minden vályogfal elég erős nekie.*

*Az a tetőszék, mely faszindely alá készült, teljesen megfelel.*

*A cserépnek ára ezrenként Beregszász állomáson waggonba rakva 72 korona.*

*Egy négyszögméter területen 16 darab fekszik.*

*Egy waggonnak (5200 darab) vasuti szállítási díja Szatmárra 34 korona.*

*A faszindely ellenében való előnyeit szükségtelen feszegetni, de a bádog ellenében azzal az előnnyel bír, hogy nem veszi fel oly hirtelen a meleget, úgy, hogy a bádogtetőnek a padját semmire sem lehet fölhasználni és a lakóhelyiségek is kiállhatatlan melegek nyáron, nemkülönben hidegebbek télen. Amellett a bádog sokkal drágább — a fekete bádog gyakori festés költségeiről nem is szólva — és javítása bonyolódott műtét.*

*Tűzbiztonság tekintetében a bádogot, mely hirtelen átmelegedik, a cserép felülmúlja.*

*A tapasztalat bizonyítja, hogy amely helyiségben ez a hornyos cserép egyszer alkalmazásba került, onnan a faszindely és bádog teljesen ki van szorítva.*

*A gerincz-cserépnek darabja 30 fillér, egy folyóméterre kell 3 darab.*

*Az üveg-cserép bádog-ablak helyébe 2 korona 50 fillér.*

*Nagyon kérem az intelligensbb t. cz. közönséget, különösen faluban a főtisztelendő urat, tanító, bíró, jegyző urakat, világositanák föl a szegényebb gazdákat saját érdekükben, hogy a cserép nem nehéz, elbírja minden fal kivétel nélkül és alkalmazásával nem áll elő az a gyakori eset, hogy tűzvésznel a fél falu pár óra alatt martaléka lesz a lángnak.*

*Kiváló tisztelettel*

**Kont Manó**

*alagsó- és gőztéglagyára, Beregszász.*

Szatmáron **REITER MÓRITZ** kizárólagos képvisellel bír, cserép állandóan raktáron van nála és szívesen szolgál mindennemű felvilágosítással is.

**Első osztályu fali géptégla nagyobbára nyersfalazatnak is használható !!**

**Az alábbi elsőrangú czégeket a bevásárlásoknál és megrendeléseknél mélyen tisztelt olvasóinknak különös figyelmébe ajánljuk.**



**Gárdos Ferencz könyvkötő**  
Szatmár, Kazinczy-utca 6. sz.

Ajánlja ujonnan és a mai kor igényeinek megfelelően berendezett  
**KÖNYVKÖTÉSZETÉT**  
a mélyen tisztelt közönség szives figyelmébe.

**KOMÁN JÁNOS** köszörüs-mester  
SZATMÁRON  
a Központi vámházzal szemben.

Tisztelettel tudatom a n. é. közönséget, hogy  
**köszörüs műhelyemet**  
1907. aug. 1-étől (régi helyéről) az Iskola-köz sarkáról néhány lépéssel beljebb, a püspöki r. k. fiu elemi iskola kerthelyiségébe **helyeztem át.** Műhelyemben borotva, olló, zseb-, konyha- és asztali kések érvágó, köpülőző gépek, valamint bádgos és szabó ollók köszörülését jutányos árakban vállalom el.  
Készítendő munkákért kívánatra házhoz küldök.  
A m. t. közönség szives pártfogását kérve,  
tisztelettel **KOMÁN JÁNOS.**

**Hirdetéseik felvételnek**  
a kiadóhivatalban Szatmár, Iskola-köz.



**A ki igazán finom, kényelmes, elegáns és tartós**  
honi gyártmányu lábbelit akar vásárolni, az bizalommal fordulhat

Kívánatra mérték után bármilyen kivitelű cipők és csizmák is készülnek.

**Vuja János**

—hoz, SZATMÁR, Deák-tér, (Keresztes András-féle ház) aki dusan felszerelt **cipő-raktárában** csakis **valódi finom bőrből**, a már is világhírű hazai gyárakban cipőket és csizmákat **nagyon is versenyképes árak mellett** hozza forgalomba és üzletéből **minden olcsóbb rendű készítményt a szokásos bőr és talp utánzatokat teljesen kiküszöbölte**, és a kinek áruí csinosság dolgában is pártját ritkítja

**Mindenkinek saját érdeke, hogy üveg, porcellán és lámpa-árusükségletét .. Oesztreicher Tóbiás**

gyári nagy raktárában szerezze be SZATMÁRON, Deák-tér 21. sz. a., és a nagybányai fióküzletében.

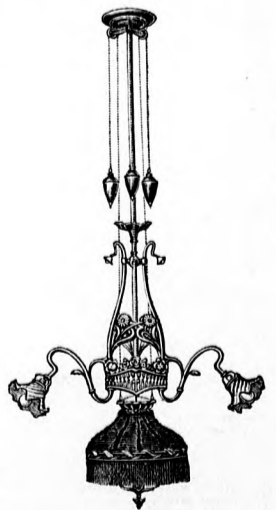
**Ajándék áruk:** Tisztelettel tudatom, hogy a farsangi idény alkalmára dusan felszerelt üveg és porcellán üzletemben az árakat tetemesen leszállítottam. — Helyszüke

miatt csak a következő tárgyak árai szolgáljon tájékoztatásul:

Valódi karlsbadi 6 személyes étkező készlet	K 14.—től feljebb.
„ „ 6 „ teás „	K 6.—től „
„ „ 6 „ kávé „	K 5.60-tól „
„ „ 6 „ feketés „	K 5.60-tól „
„ „ „ mosdó „	K 8.—től „
„ „ teás csésze préselt 6 pár	K 1.90-től „
„ „ kávé „ 6 pár	K 1.90-től „
„ „ feketés „ 6 pár	K 1.50-től „

Csiszolt kristály üvegből különböző díszítéssel  
Vizes készlet 6 személyre K 1.70-től feljebb  
Boros „ 6 „ K 1.30-tól „  
Liquörös „ 6 „ K —.95-től feljebb  
Talpas üvegtál 6 tányérkával K 1.30-tól „  
Csigaszerkezetű díszes függő lámpa 5.80-tól „

Kiházasítási berendezések és ajándék dísz tárgyak, dus választékban, kivételes előnyökkel kaphatók. **Villamos csillárok** nagy választékban. Házi telephon, villamos csengő és villanyvilágítási bevezetések, valamint javítások jutányosárban, pontosan eszközölnétek. Villamos égő drbja 60 f. Mindenféle ujdonsági villamos égő kapható.



**BABAKOCSIK ÉS HINTALÓVAK!**  
**Megkezdődött a farsangi vásár!**  
Óriási választék ujdonságokból, melyek egyedül csak  
**a Szatmári Bazárban**  
Kazinczy-u. 10. sz. alatt kaphatók a leggyorsabbtól a legizlésebb tárgyak, u. m.: játék, díszmü, rövid, nürnbergi, aczél, tajték, üveg, porcellán és öntvény-árak, grammophonok, fonographok, lemezek és hengerek óriási választékban, mélyen leszállított árak mellett vásárolhatók

**BLATNICZKY ISTVÁN**  
SZATMÁR, Kazinczy-utca 10. sz. alatt levő  
**„SZATMÁRI BAZÁR“-JÁBAN.**  
**MÉRSEKELTEN SZABOTT ÁRAK!**

Óriási választék francia babákban.  
Automobilok és 3 kerékű triciklik.

**Értesítés.**  
**Fogorvosi műtermemet** és lakásomat uult év november hó 1-én üz. Vajtóné urnó **Rákóczi-utczai 24. számú helyeztem át.** E ház a „Tör-földszintes házába” a vá-suti megállóhely mellett, a központi állami elemi iskola tőszomszédságában van. — Készítek: **egyes fogakat, teljes fogsorokat, kaucsuk és arany alapon, kívánatra szájpád nélkül is. Arany fogkoronát, gyökér (csapos) fogat. Arany, porcellán, platin és cze ment tömést. — Fog- és gyökézhuzás a legújabbban feltalált szerekkel, teljesen fájdalom nélkül.** Rendelek d. o. 8-tól, d. u. 5-ig.  
**Albisi Bakcsy Domokos, orvos-fogorvos.**

Kittinó fogpor és szájaviz.  
Kittinó fogpor és szájaviz.

**100.000** lábat tesz tönkre a szük cipő. Aki ennek ellensége, önmagának meg jó barátja, az rendelni fog izlése szerint cipőt  
**VALEK JÁNOS** cipész mesternél  
Szatmáron, Széchenyi-u. 7. (Bölönyi-ház)  
a püspöki palotával szemben.